

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

1. ОБЩИ УКАЗАНИЯ	3
1.1. Използвани съкращения	3
1.2. Безопасна експлоатация на КА. Опазване на околната среда	3
1.2.1 Правила за монтаж и безопасна експлоатация на КА.....	3
1.2.2 Правила за опазване на околната среда	3
1.3. Запознаване с КА	4
1.3.1. Външен вид. Съставни части.....	4
1.3.2. Клавиатура. Общ вид и описание на отделните клавиши.....	5
1.3.3. Дисплей (индикация)	5
1.3.4. Принтер.....	6
1.3.5. Оперативна памет.....	6
1.3.6. Фискална памет.....	6
1.3.7. Електронна контролна лента.....	6
1.4. Функционални възможности на КА	6
1.5. Интерфейсни възможности	6
1.6. Захранване на КА	7
1.7. Консумативи за работа на КА и тяхната замяна	7
1.8. Как да се използва настоящото ръководство	9
1.9. Инсталиране и въвеждане в експлоатация на КА	9
1.10. Видове документи издавани от КА	9
1.11. Достъп до режимите на работа на КА	10
2. ПРОГРАМИРАНЕ	11
2.1. Смисъл на програмирането. Основни принципи	11
2.1.1. Подрежими на програмиране	11
2.1.2. Функционални клавиши.....	11
2.1.3. Програмиране на цифрови стойности.....	12
2.1.4. Програмиране на параметри	12
2.1.5. Програмиране на символи (имена)	12
2.1.5.1. Таблица на клавишите в режим програмиране на имена:	12
2.1.5.2. Таблица на съответствието между символите и тяхните кодове	13
2.2. Програмиране на общи за КА параметри и величини [Подрежим 1]	14
2.2.1. Системни параметри на КА.....	14
2.3. Програмиране на плащания име и курс на валута [Подрежим 2]	16
2.3. Програмиране на данъчни групи [Подрежим 3]	16
2.5. Програмиране на департаменти [Подрежим 4]	17
2.6. Програмиране на артикули [Подрежим 5]	18
2.7. Програмиране на оператори. [Подрежим 6]	20
2.8. Работа с компютър в режим на програмиране и отчитане [Подрежим 7]	21
2.9. Тестове на КА. Пароли за достъп [Подрежим 8]	21
2.10. Възстановяване на всички параметри на КА по подразбиране	22
2.11. Сверяване на дата и час	22
3. РЕЖИМ “ПРОДАЖБИ”	23
3.1. Достъп до режима. Функционални клавиши	23
3.2. Основни принципи за работа в режим “Продажби”. Ограничения и забрани	24
3.3. Примери - клавишна последователност	25
3.3.1. Регистриране на продажби от департамент	25
3.3.2. Регистриране на продажби на артикули	26
3.3.3. Продажби с умножение.....	26
3.3.7. Корекция “непосредствен void”.....	26
3.3.8. Корекция “дълбок void”	27
3.3.9. Изчисляване и печат на междинна сума	27
3.3.10. Регистриране на процентни отстъпки и надбавки върху продажба.....	27
3.3.11. Регистриране на отстъпки и надбавки върху междинна сума.....	27

3.3.12. Плащане в брой без изчисляване на ресто	28
3.3.13. Допълнителни видове плащане. Смесено плащане. Пресмятане на ресто.....	28
3.3.14. Работа с валута. Преизчисляване на суми. Плащане. Избор на ресто.....	28
3.3.15. Издаване на разширена клиентска бележка (фактура)	29
3.3.16. Служебно въвеждане и извеждане на суми.....	30
3.4. Примери – бонове.....	31
4. ОТЧИТАНЕ НА КАСОВИЯ АПАРАТ.....	32
4.1. Избор на режим.....	32
4.2. Разпечатване на Електронна Контролна Лента (ЕКЛ)	33
4.3. Дневен финансов отчет на КА	33
4.4. Справка за налични дневни суми.....	35
4.5. Отчет на департаменти	35
4.6. Отчет на артикули. Справки по артикули.....	36
4.6.1. Отчет на артикули (X и Z).....	36
4.6.2. Справки по артикули (X).....	36
4.7. Отчет на операторите. Справки по оператори	36
4.7.1. Отчет на операторите (X и Z).....	36
4.7.2. Справки по оператори (X)	37
4.8. Примерни отчети:	38
5. ОТЧЕТИ НА ФИСКАЛНАТА ПАМЕТ.....	39
5.1. Избор на режим.....	39
5.2. Задължителни отчети на ФП.....	39
5.2.1. Отчет на ФП по зададени начална и крайна дата.	39
5.2.2. Отчет на ФП по зададени начален и краен блок	40
5.3. Служебни отчети на ФП	41
6. АВАРИЙНИ СИТУАЦИИ ПРИ РАБОТА С КА	43
6.1. Грешка в оперативната памет на КА “НУЛИРАН РАМ”	43
6.2. Грешка в ЕКЛ.....	43
6.3. Грешки във фискалната памет на КА	43
7. ГРЕШКИ И БЛОКИРОВКИ ПРИ РАБОТА С КА.....	44
7.1. Съобщения изписвани на дисплея на КА	44
7.2. Съобщения за грешки и блокировки, отпечатвани на принтера	45
7.3. Блокировки при програмиране.....	46

1. ОБЩИ УКАЗАНИЯ

Настоящият документ е предназначен да запознае потребителя на касовия апарат с възможностите му, както и с правилата за безопасната му експлоатация. Ръководството съдържа необходимата информация за програмиране, регистриране на продажби и отчитане на устройството.

1.1. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

КА	- Електронен касов апарат с фискална памет
ФП	- Фискална памет
ЕКЛ	- Електронна Контролна Лента

1.2. БЕЗОПАСНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА КА. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1.2.1 Правила за монтаж и безопасна експлоатация на КА

- Не инсталирайте КА близо до източници на течаща вода и не го мокрете с вода или други течности. Не инсталирайте КА върху нестабилни повърхности, за да се избегне падането му. Не инсталирайте КА близо до източници на топлина. Избягвайте инсталирането на КА върху вибриращи повърхности или повърхности, проводящи вибрации.
- Захранването на КА да става от ел. контакти с 220V напрежение и честота 50Hz. За захранване на КА използвайте само ел. контакти, които отговарят на стандарта. Ако контактът не отговаря на изискванията, извикайте електротехник да го приведе в съответствие. Ако използвате удължител, той следва да отговаря на същия стандарт. Не включвайте в същия удължител електромотори, отоплителни уреди и други енергоемки консуматори. Не използвайте дефектен захранващ кабел на КА и не оставяйте захранващия кабел на места, където може да бъде притиснат или настъпен.
- Не манипулирайте вътрешността на КА с метални предмети поради опасност от токов удар.
- При зареждане на хартия не докосвайте термоглавата на печатащия механизъм. Това може да доведе до трайна повреда или до неправилна работа на устройството.
- Изключвайте КА от електрическата мрежа преди да го почиствате и не използвайте агресивни почистващи препарати.
- Не се опитвайте да ремонтирате КА сами. В случай на проблем се обърнете към обслужващият Ви сервиз.
- Изключете КА от мрежата и се обърнете към сервизната Ви организация в следните случаи: ако захранващия кабел на КА е повреден; ако КА е зaleyт с течност; при механична повреда на КА; ако КА не функционира нормално.

1.2.2. Правила за опазване на околната среда

- За изведените от употреба КА, е в сила забрана за изхвърлянето им в контейнери за смесени битови отпадъци.
- Обърнете се към сервизната Ви организация за информация относно създадената система за обратно приемане и събиране на изведените от употреба КА.

1.3. ЗАПОЗНАВАНЕ С КА

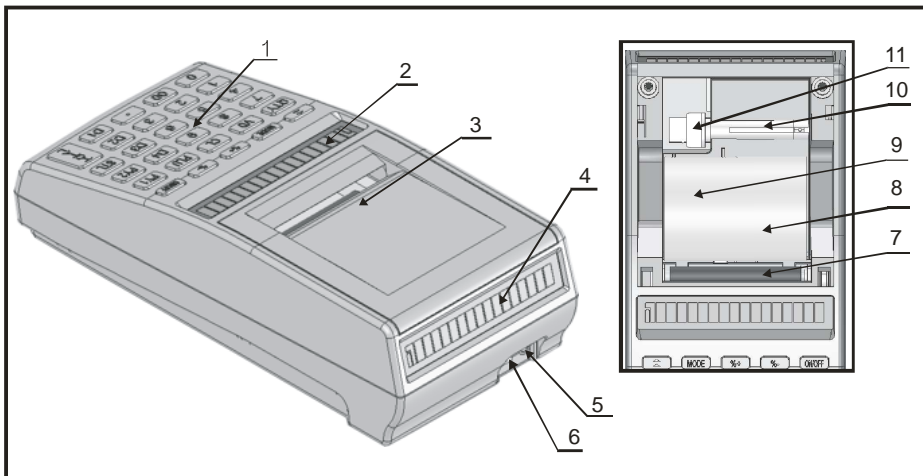
Преносимите касови апарати **Zeka S** са фискални устройства, предназначени за регистриране на извършените продажби в различни видове търговски обекти, включително и такива не притежаващи собствена захранваща електрическа мрежа. КА притежават удобна клавиатура и вградени дисплеи за оператора и клиента, което позволява ясно и правилно оценяване на въведената чрез клавиатурата информация.

Вградения в КА принтер обезпечава издаването на ясни и четими документи за всяка операция (продажба, отчет, въвеждане/извеждане на суми и т.н.).

В модела с две ленти **Zeka S02-E**, едновременно с издаваните документи се отпечатват и техни копия върху контролна лента с по 18 символа на ред.

В модела с една лента **Zeka S03-E** копията се съхраняват в специална памет – ЕКЛ. В този случай документите се отпечатват с 38 символа на ред. Съдържанието на контролната лента се отпечатва със символи с височина 1/2 спрямо нормалните.

1.3.1. Външен вид. Съставни части

Описание:

1. Клавиатура;
2. Дисплей за оператора;
3. Капак на принтера със зъбчат нож за отрязване на лентата;
4. Клиентски дисплей;
5. Куплунг за връзка с персонален компютър;
6. Куплунг за включване към зарядно устройство (адаптор);
7. Поемащ вал на печатащия механизъм (термопринтер);
8. Контролна лента (само за **Zeka S02-E**)
9. Бонова лента (при **Zeka S03 E** заема цялата ширина на принтера)
10. Макара за навиване на хартия (само за **Zeka S02-E**)
11. Плъзгач за блокиране на макарата (само за **Zeka S02-E**).

1.3.2. Клавиатура. Общ вид и описание на отделните клавиши

Клавиатурата на КА се състои от 29 клавиша, условно разделени на няколко групи:

Клавиш за включване и изключване: включва и изключва КА;

Цифрови клавиши: от до включително , и - служат за въвеждане на цифрова информация в КА;

Клавиши за регистриране на продажби: от до за департаменти и за артикули;

Функционални клавиши: всички останали, реализиращи специфични операции с КА. Разяснени са подробно по-долу.

1.3.3. Дисплей (индикация)

КА притежава два 16-разрядни буквеноцифрови дисплея за оператора и клиента, позволяващи визуално контролиране на работата с КА.

Допълнително, вляво на всеки дисплей, се изобразяват текущия режим, нивото на акумулаторните батерии и наличието на процес на заряд.

Типичен изглед на допълнителните символи при заредени батерии в различните режими на КА:

- 1) Режим регистрация "Продажби" **R**
- 2) Режим отчитане с нулиране "Отчети Z" **Z**
- 3) Режим контролно четене "Отчети X" **X**
- 4) Режим програмиране "Програм" **P**

1) 2) 3) 4)

1.3.4. Принтер

Модел: APS-MP215-LV. Високоскоростен и безшумен LINE-THERMAL принтер с разделителна способност 8 точки/мм. и скорост до 8 реда/секунда.

1.3.5. Оперативна памет

Неразделна част от КА, служеща за запомняне на регистрираните суми на продажбите, програмираните параметри и друга служебна информация.

1.3.6. Фискална памет

Във фискалната памет се записват всички данни съгласно изискванията на наредба Н-18/ 13.12.2006 г. на МФ. Унищожаването или промяната на тези данни е невъзможно.

Блокът фискална памет (ФП) е изпълнен във вид на модул. Производителят запечатва модула фискална памет с “пломба”, гарантираща невъзможност за неоторизиран достъп.

1.3.7. Електронна контролна лента

Електронната контролна лента представлява енергонезависим буфер, предназначен за съхранение на копията на издаваните документи от КА в модела с една хартиена ролка (**Zeka SO3-E**). Разпечатването на ЕКЛ се извършва задължително при стартиране на дневен финансов отчет с нулиране или при изчерпване на обема на ЕКЛ. Разпечатаните ЕКЛ имат независими поредни номера, отбелязвани в дневните финансови отчети и в отчетите на ФП. Обема на ЕКЛ позволява съхранение на минимум 1000 печатни реда. При оставащи по-малко от 50 свободни реда в буфера на ЕКЛ не се допуска стартирането на нов клиентски фискален бон, а когато бона е започнат той се приключва автоматично при достигане на последните 10 свободни реда в буфера на ЕКЛ.

1.4. ФУНКЦИОНАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА КА

КА поддържа следните потребителски регистри:

Данъчни групи	от 4 до 8
Записи във ФП	общо 1359 за дневни отчети и специални събития
Оператори	до 9 с програмируемо име (12 символа за Zeka SO2-E и 20-за Zeka SO3-E) и парола (до 6 цифри)
Плащания	общо 4 с програмируеми имена (10 символа) 1 основно В БРОЙ (национална валута) 2 допълнителни (без курс) 1 валутно (с програмируем курс към основното)
Департаменти	9 с програмируеми име (18 символа), цена и данъчна група и 1 (ДЕП.0) без възможност за програмиране
Артикули	700 за Zeka SO2-E и 100 за за Zeka SO3-E с програмируеми име (18 символа), цена, данъчна група, принадлежност към департамент и налично количество

1.5. ИНТЕРФЕЙСНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

КА обменя данни с РС в два основни режима:

Режим “OFF-LINE”. Този режим служи за програмиране и отчитане на КА. Той е удобен, когато КА работи автономно, но е необходимо данните за продажбите да се обобщават и съхраняват в РС. Препоръчва се използването на

безплатната програма “EcrHelper”, налична в уебстраницата на производителя: www.tremol.bg.

Режим “ON-LINE-ФИСКАЛЕН ПРИНТЕР” (само за **Zeka S03-E**). Това е режим, при който КА работи задължително свързан с компютър. В този режим регистрирането на продажбите се извършва, по инициатива на РС, като КА запазва ролята си по отношение на обработка и съхранение на данните. Когато режима е активен, е блокирана директната регистрация на продажби от клавиатурата.

Повече информация за протоколите на обмен е налична в уебстраницата на производителя: www.tremol.bg.

1.6. ЗАХРАНВАНЕ НА КА

КА се захранва от вграден пакет акумулаторни батерии - 5 x AA NiMh 1.2V (1300mAh минимум). Зареждането им се извършва чрез включване на КА към зарядно устройство (адаптор), част от комплектацията на изделието.

Адаптора се включва към електрическата мрежа: 220V +10% -15% 50Hz

Текущото състояние на нивото на батериите се индицира постоянно на дисплея на КА.

1) напълно зарядени батерии.

2) 3) 4) междинни състояния на батериите.

1) 2) 3) 4) 5)

5) батериите следва задължително да бъдат зарядени.

Мигащ символ означава процес на заряд на батериите.

Процеса на заряд се извършва и при изключен КА. За онагледяване на процеса е използван светодиод, разположен непосредствено под куплунга за включване на зарядното устройство, който свети когато адаптора е включен. Мигащ светодиод означава наличие на заряден процес. Когато светодиода свети непрестанно, значи че заряда е приключил или е невъзможен (повредени батерии).

За да се осигури дълъг живот на батериите следвайте следните правила:

- Използвайте само оригиналния адаптор;
- Зареждайте винаги батериите до край (спиране на процеса на заряд);
- Веднъж зарядени батериите следва да бъдат зарядени отново едва след поне няколкочасова работа;

1.7. КОНСУМАТИВИ ЗА РАБОТА НА КА И ТЯХНАТА ЗАМЯНА

Според вида КА се използва термохартия с външен термочувствителен слой и със следните параметри:

КА:	Zeka S02-E	Zeka S03-E
Хартия:	Диаметър Ø 40мм. Широчина ⇔ 35мм.+ 20мм.	Диаметър Ø 40мм. Широчина ⇔ 57мм.

Замяна (зареждане) на хартиени ленти

Касови апарати **Zeka S02-E / Zeka S03-E**

КА контролира наличието на контролна и бонова лента, като при липса на такива и опит за печат работата му се блокира, а на дисплея се изписва **КРАЙ ХАРТИЯ**.

За продължаване на работата с КА е необходимо да се извършат следните действия, описани стъпка по стъпка според модела КА

Зареждане на хартия при модела с две ленти (**Zeka S02-E**):

стъпка	действие
■	Отваря се капака на принтера, посредством лек натиск в задния край и повдигане нагоре.
▼	Изважда се макарата от навиващия механизъм. Разглобява се макарата, след което се къса и отделя старата контролна лента.
▼	Премахват се краищата на старите ленти. Новите ленти се почистват от подлепващото фолио и се подрязват под прав ъгъл, след което се поставят в гнездото за хартия с подрязания край отдолу. Контролната лента се поставя от дясната страна, а боновата от лявата.
▼	Подрязания край на контролната лента се допира в долната част на поемания вал на принтера. Клавиш се натиска няколко пъти, така че поетата от принтера хартия да се придвижи напред и освободи дължина, достатъчна за закрепването на свободния край в процепа на навиващата макара.
▼	Подрязания край на боновата лента се допира в долната част на поемания вал на принтера. Клавиш се натиска няколко пъти, така че поетата от принтера хартия да се придвижи напред и освободи дължина, достатъчна за преминаването на свободния край през процепа на капака.
▼	Края на контролната лента се захваща в процепа на навиващата макара. Макаратата заедно с лентата се връща в навиващия механизъм.
▼	Затваря се капака на принтера, освободения край на боновата лента се прекарва през процепа му.
●	Натиска се клавиш , при което КА продължава прекъснатата операция.

Зареждане на хартия при модела с една лента (**Zeka S03-E**):

стъпка	действие
■	Отваря се капака на принтера, посредством лек натиск в задния край и повдигане нагоре.
▼	Премахва се края на старата лента. Новата лента се почиства от подлепващото фолио и се подрязва под прав ъгъл, след което се поставя в гнездото за хартия с подрязания край отдолу
▼	Подрязания край на лентата се допира в долната част на поемания вал на принтера. Клавиш се натиска няколко пъти, така че поетата от принтера хартия да се придвижи напред и освободи дължина, достатъчна за преминаването на свободния край през процепа на капака.
▼	Затваря се капака на принтера, освободения край на боновата лента се прекарва през процепа му.
●	Натиска се клавиш , при което КА продължава прекъснатата операция.

1.8. КАК ДА СЕ ИЗПОЛЗВА НАСТОЯЩОТО РЪКОВОДСТВО

Използван е определен ред при представянето на функциите и възможностите на КА, както следва:

i Текстът отстрани на този символ обяснява едно или друго понятие, правило или функция.

☰ Текстът отстрани на този символ пояснява какво е необходимо да се направи, за да се реализира една или друга функция.

Пример: Текстът отстрани обяснява какво точно е показано в примера:

Клавишна последователност

Индикация

Текст, указващ значението на въведената информация и реакцията на КА.

1.9. ИНСТАЛИРАНЕ И ВЪВЕЖДАНЕ В ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА КА

i Инсталирането на КА представлява програмиране на задължителните реквизити на касовия бон, параметрите на данъчните групи, както и желаните параметри на артикулите, департаментите, операторите и т.н.

i Въвеждането в експлоатация (фискализацията) представлява процедура по активиране на фискалната памет на КА. Извършва се от представител на вписаната в паспорта и в свидетелството за регистрация на фискалното устройство в ТД на НАП сервизна фирма, с която има сключен договор за поддръжка, и в присъствието на задълженото лице.

1.10. ВИДОВЕ ДОКУМЕНТИ ИЗДАВАНИ ОТ КА

i Всички издавани от КА документи имат заглавна част, съдържаща данни за задълженото лице и обекта, и крайна част, съдържаща рекламни редове, поредния номер на бона, датата и часа на издаването му, типа (фискален, нефискален или служебен), както и индивидуалните номера на КА и на ФП.

i До момента на въвеждане в експлоатация, всички документи издавани от КА имат надпис **“НЕФИСКАЛЕН БОН”**. Информацията за оборота се запомня само в оперативната памет на апарата.

i След момента на въвеждане в експлоатация, клиентските касови бонове, дневните финансови отчети с нулиране и запис във фискалната памет и отчетите на фискалната памет имат надпис **“ФИСКАЛЕН БОН”**. Информацията за оборота се записва във фискалната памет на апарата. Всички останали документи, издавани от КА имат надпис **“СЛУЖЕБЕН БОН”**.

i Освен информация, оформена в документи (бонове), КА отпечатава и друга (служебна) информация в режим “Програмиране” и при автодиагностика. Тази информация не е оформена в горепосочения формат (няма заглавни и рекламни редове, пореден номер и т.н.).

i В настоящата инструкция ще бъдат разгледани примери при въвеждане в експлоатация КА, т.е. надписите на боновете ще бъдат **“ФИСКАЛЕН БОН”** и **“СЛУЖЕБЕН БОН”**.

ⓘ **Внимание!!!** В търговските обекти (съгласно Наредба Н-18/13.12.2006г. на МФ.) е разрешено използването само на въведени в експлоатация фискални устройства.

1.11. ДОСТЪП ДО РЕЖИМИТЕ НА РАБОТА НА КА

Прехода между режимите на работа с КА се осъществява чрез клавиш

(избор на режима) и въвеждане на съответната парола от клавиатурата.

Паролите могат да бъдат променени в режим “Програмиране”. При забравена парола за режим “Програмиране” се обърнете към сервизната организация.

Режимите на работа и паролите по подразбиране са:

Режим	Индикация при избор	Парола
“Продажби” регистрация на продажби и др.	ПРОДАЖБИ _ _ _ _ _	0
“Отчети Z” отчети с нулиране	ОТЧЕТИ Z _ _ _ _ _	1 1 1 1 1
“Отчети X” отчети без нулиране	ОТЧЕТИ X _ _ _ _ _	2 2 2 2 2
“Програмиране” програмиране на КА	ПРОГРАМ _ _ _ _ _	3 3 3 3 3

2. ПРОГРАМИРАНЕ

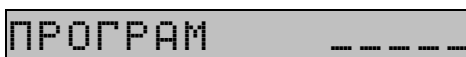
2.1. СМИСЪЛ НА ПРОГРАМИРАНЕТО. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

i Програмiranето на КА представлява настройване на касовия апарат чрез задаване на стойности и параметри, така че работата с него да съответства на конкретното работно място и желанията на потребителя. Обособено е в самостоятелен режим “Програмиране”.

Пример: вход в режим “Програмиране”:

Клавишна последователност

Индикация

Избор на режим “Програмиране”.

Дисплеят показва че КА се намира в режим “Програмиране” и очаква избор на подрежим.

2.1.1. Подрезими на програмиране

i За удобство програмiranето е разделено на осем основни подрежима, достъпни с натискането на съответстващия им клавиш:

- **1** програмiranе на общи за КА параметри и величини;
- **2** програмiranе на имена на плащания;
- **3** програмiranе на данъчни групи;
- **4** програмiranе на департаменти;
- **5** програмiranе на артикули;
- **6** програмiranе на оператори;
- **7** комуникации в режим на програмiranе и отчитане;
- **8** тестове на КА и възстановяване на пароли за достъп.

Клавиш **QTY** отпечатва списък с режимите на програмiranе.

2.1.2. Функционални клавиши

Във всички подрежими на програмiranе клавиш **PV2** има смисъл на отказване на започната операция и връщане към предходно меню.

В подрежими **2** до **6** (плащания, данъчни групи, департаменти, артикули, оператори) клавиши **%+** и **%-** съответно увеличават/ намаляват текущия номер позиция (плащане, данъчна група, департамент, артикул или оператор).

Останалите функционални клавиши са дефинирани за всеки подрежим поотделно. Общо правило е, че въвеждането на цифрова стойност и натискането на даден функционален клавиш програмира съответната величина, натискането на клавиша без да е въведена цифрова стойност визуализира стойността на съответната величина.

2.1.3. Програмиране на цифрови стойности

Въвеждането на цифрови стойности се извършва посредством цифровите клавиши от **1** до **9** вкл. **0**, **00** и **.** и натискането на съответния функционален клавиш.

2.1.4. Програмиране на параметри

Програмирането на параметри става чрез набирането на номера на параметъра и натискането на или чрез друг специално указан клавиш. Промяната на параметъра става с повторното натискане на клавиша.

2.1.5. Програмиране на символи (имена)

Програмирането на имена се извършва в специален подрежим, влизането в който става с функционален клавиш (най-често **STL** или друг специално указан). Въвеждат се кодове на символите, съгласно таблицата на съответствие. Използват се цифровите клавиши и клавишите за буквите от **A** до **F** (виж таблица на съответствие). За улеснение са предвидени и допълнителни "редакторски" клавиши. След въвеждането на валиден код на символ, курсора се премества на следващия вдясно. Въвеждането завършва с натискането на клавиш . При положение, че текста трябва да се измести надясно, задължително се въвеждат необходимия брой празни символи (код **20**), предлагащи самия текст. Празните символи отдясно на текста не е необходимо да се въвеждат. Символът "**^**" (код **5E**), определя следващия въведен, като двойно широк. Тези символи се отпечатват двойно широки, но се визуализират на дисплея по начина, по който са въведени.

2.1.5.1. Таблица на клавишите в режим програмиране на имена:

Функция	клавиш
букви съответно: A B C D E F	
Преместване курсора вляво ←	
Преместване курсора вдясно →	
Вмъкване на символ Insert	
Изтриване на символ Delete	
Потвърждаване на въведения текст Enter ↵	

2.1.5.2. Таблица на съответствието между символите и тяхните кодове

БУКВИ Латиница	БУКВИ Кирилица	ЦИФРИ	ДРУГИ
A = 41 a = 61	А = 80 а = А0	0 = 30	SP= 20
B = 42 b = 62	Б = 81 б = А1	1 = 31	! = 21
C = 43 c = 63	В = 82 в = А2	2 = 32	" = 22
D = 44 d = 64	Г = 83 г = А3	3 = 33	# = 23
E = 45 e = 65	Д = 84 д = А4	4 = 34	\$ = 24
F = 46 f = 66	Е = 85 е = А5	5 = 35	% = 25
G = 47 g = 67	Ж = 86 ж = А6	6 = 36	& = 26
H = 48 h = 68	З = 87 з = А7	7 = 37	\` = 27
I = 49 i = 69	И = 88 и = А8	8 = 38	(= 28
J = 4A j = 6A	Й = 89 й = А9	9 = 39) = 29
K = 4B k = 6B	К = 8A к = AA		: = 2A
L = 4C l = 6C	Л = 8B л = AB		+ = 2B
M = 4D m = 6D	М = 8C м = AC		, = 2C
N = 4E n = 6E	Н = 8D н = AD		- = 2D
P = 50 p = 70	О = 8E о = AE		. = 2E
Q = 51 q = 71	П = 8F п = AF		/ = 2F
R = 52 r = 72	Р = 90 p = B0		
S = 53 s = 73	С = 91 c = B1		: = 3A
T = 54 t = 74	Т = 92 т = B2		@ = 40
U = 55 u = 75	У = 93 y = B3		
V = 56 v = 76	Ф = 94 ф = B4		[= 5B
W = 57 w = 77	Х = 95 x = B5		\ = 5C
X = 58 x = 78	Ц = 96 ц = B6] = 5D
Y = 59 y = 79	Ч = 97 ч = B7		^ = 5E
Z = 5A z = 7A	Ш = 98 ш = B8		_ = 5F
	Щ = 99 щ = B9		
	Ъ = 9A ъ = BA		
	Ы = 9B ы = BB		
	Ь = 9C ь = BC		
	Э = 9D э = BD		
	Ю = 9E ю = BE		
	Я = 9F я = BF		

2.2. ПРОГРАМИРАНЕ НА ОБЩИ ЗА КА ПАРАМЕТРИ И ВЕЛИЧИНИ [ПОДРЕЖИМ 1]

Функционални клавиши

клавиш	Функция число клавиш / клавиш	Обхват ст-ст по подразбиране
	Задава / показва процент надбавка	Стойност от <u>0.00</u> до 99,99
	Задава / показва процент отстъпка	Стойност от <u>0.00</u> до 99,99
	Задава / показва номер касово място	Стойност от <u>001</u> до 9999
	Задава / показва време за автоматично изключване	Стойност <u>01</u> до 99 минути
	Вход в меню за програмиране на диапазон от номера за фактури (изписва текущия номер на фактура)	двойка числа от по 10 цифри: от 0000000001 до 9999999999 по подразбиране <u>от 1 до 0</u> (не е определен валиден диапазон)
	Фискален код това е текст предхождащ 13-те символа за ЕИК по Булстат (вход в режим програмиране на име)	До 7 символа – <u>ЕИК</u>
	Избор ред за оформление на бона (вход в режим програмиране на име)	0 - Фискален код до 7 символа – <u>ЕИК</u> от 1 до 8 - Заглавни редове (18 или 38 символа според модела КА) Ред 1: <u>ИМЕ НА ФИРМА</u> Ред 2: <u>АДРЕС НА ФИРМА</u> Ред 3: <u>ИМЕ НА ОБЕКТ</u> Ред 4: <u>АДРЕС НА ОБЕКТ</u> *Ред 5, 6, 7 и 8 – <u>празни</u> * *отпечатват се само ако не са празни, като 8-ми е в края на бона
	Показва / променя стойността (потвърждава промяната) на системен параметър с избран номер	Променлива НЕ или ДА <u>според следващата таблица</u>
	Отпечатва системните параметри	Според следващата таблица
	Отпечатва общите за КА величини: номер касово място; индивидуални номера на КА и фискалната му памет; текст и ЕИК по Булстат; процентната надбавка; процентна отстъпка; диапазон от номера за фактури.	

2.2.1. Системни параметри на КА

ⓘ Чрез системните параметри е възможно конфигурирането на КА според специфичните нужди на обекта и конкретното работно място. Някой от параметрите не се използват при всички модели КА. Всички възможни системни параметри са описани в таблицата:

Инструкция за монтаж и експлоатация. Ръководство за потребителя

Номер (изглед при печат)	Пояснение за параметъра	Стойност подразбиране
П01 АВТ .ИЗКЛ .	Автоматично изключване - определя дали КА да се самоизключи при положение, че с него не е работено за време повече от зададеното такова	ДА КА се изключва автоматично
П02 ВТОР .БОН	Издаване на вторични бонове - разпечатват се веднага след клиентския бон с натискане на кой да е клавиш, като продажбите са обединени според принадлежността към департамента.	НЕ не се издават
П03 РЕКЛ .ЛОГО	Печат на рекламен знак преди бона . Представява файл във формат BMP с размери: 224 x 80 за Zeka SO2-E и 384 x 80 за Zeka SO3-E .	ДА отпечатва се
П04 ПОДР .БОН	Вид на отпечатване на продажбите в бона Единият начин е съкратен - информацията за количество и единична цена се обединява на един ред, а ако количеството е единично не се изписва. Вторият начин е подробен - информацията за име, количество, единична цена и сума се разпечатва на отделни редове.	НЕ съкратен вариант
П05 ДРОБНИ	Работа с цели или дробни числа. Внимание!!! с промяната автоматично се преобразуват всички програмирани цени (например цена 10,00 става 1000 и обратно). Изисква потвърждение.	ДА дробни числа от вида 0,00
П06 ВЪВ .СУМА	Задължително въвеждане на сума преди плащане	НЕ не се изисква
П07 ЗАБР .ВОЙД	Забрана на корекции на продажби в бона	НЕ разрешени са
П08 ФИСКАЛИЗ .	Сервизен промяната му става според т.1.9.	НЕ
П09 ДДС В БОН	ДДС в бона Указва дали да се разпечатват данъчните отчисления и нето ДДС в бона	НЕ не се разпечатват
П10 ON LINE	Задаване на режим на комуникации с компютър в реално време (режим "Фискален принтер") само в Zeka SO3-E Внимание!!! В този режим регистрацията на продажби от клавиатурата е блокирана	НЕ комуникации само при програмиране и отчитане"
П13 ВАЛУТА	Работа с валута	НЕ
П15 ЗАБР .СВ .Ц	Забрана за работа със свободно въведени цени на артикул	НЕ разрешени
П16 ЗАБР . +/-	Забрана извършването на отстъпки/надбавки	НЕ разрешени
П21 D4 4-9	Функция на клавиш определя работа като подмену за продажба от департаменти 4 до 9	НЕ директна продажба в ДЕП.4
П22 СЪКР .ЕКЛ	Определяне на вида на ЕКЛ Определя дали в ЕКЛ да се съхраняват само фискалните (съкратена ЕКЛ) или всички отпечатани бонове (използва се само в Zeka SO3-E)	ДА съкратена ЕКЛ
П23 ДЕП .В ОТЧ	Автоматично отпечатване на отчет по департаменти заедно с дневния отчет	НЕ

ⓘ **Внимание!!!** Системен параметър **П05 (формат на числата)** представлява важна фискална характеристика на КА. При промяна, стойността му се записва във ФП на КА, заедно със следващия дневен отчет. Препрограмирайте само при необходимост!

2.3. ПРОГРАМИРАНЕ НА ПЛАЩАНИЯ ИМЕ И КУРС НА ВАЛУТА [ПОДРЕЖИМ 2]

ⓘ КА позволява работа с четири вида плащания със следните характеристики:

- **основно 0** – отговарящо на клавиш (отпечатва се винаги **В БРОЙ**), а се визуализира с програмираното име (по подразбиране - име на национална валута ЛЕВА);
- **допълнителни 1 и 2** (с програмируемо име и възможност за забрана);
- **валутно** (с програмируемо име и курс към основното плащане и достъпно само при системен параметър П13 ВАЛУТА = ДА).

Функционални клавиши:

клавиш	Функция / Величина	Обхват ст-ст по подразбиране
	Преминава към следващ, по-голям номер плащане	До плащане номер 3 и след това валутно плащане
	Преминава към следващ, по-малък номер плащане	До плащане номер 0
	вход в режим програмиране на име на текущо плащане	До 6 символа 0 – <u>ЛЕВА</u> 1 – <u>КАРТА</u> 2 – <u>КУПОН</u> <u>EURO</u>
	Разрешава / забранява текущото допълнително плащане	Число 0 за забрана или <u>1</u> за <u>разрешение</u>
	Задава курс при избрана валута	Число от 0.001 до 420.00000 По подразбиране 1.95583
	Отпечатва програмираните имена и курс на плащания	

2.3. ПРОГРАМИРАНЕ НА ДАНЪЧНИ ГРУПИ [ПОДРЕЖИМ 3]

ⓘ КА работи с осем данъчни групи за ДДС (А, Б, В, Г, Д, Е, Ж и З) с програмируемо стойности на данъчните ставки (коефициенти). При регистриране на продажба, оборота се натрупва към една от данъчните групи, според принадлежността на дадения артикул или департамент. Данъчните групи Д, Е, Ж и З могат да бъдат забранени за използване (състояние по подразбиране).

Функционални клавиши:

клавиш	Функция / Величина	Обхват ст-ст по подразбиране
	Преминава към следваща данъчна група	До група 3
	Преминава към предишна данъчна група	До група А

Инструкция за монтаж и експлоатация. Ръководство за потребителя

	Задаване на данъчна ставка на текущата данъчна група	Число от 0,00 до 99,99 (в %) A = <u>0.00</u> B = <u>20.00</u> B = <u>20.00</u> Г = <u>7.00</u> Д = <u>***</u> E = <u>***</u> Ж = <u>***</u> З = <u>***</u>
	Забранява използването на текущата данъчна група (само групи Д, Е, Ж и З)	Забранената данъчна група се визуализира и отпечатва като **.*%*
	Отпечатва стойностите на данъчните ставки	

ⓘ **Внимание!!!** Стойностите на данъчните ставки са регламентираны със закон. Променените стойности се записват във ФП на КА, заедно със следващия дневен отчет. Препрограмирайте само при необходимост!

2.5. ПРОГРАМИРАНЕ НА ДЕПАРТАМЕНТИ [ПОДРЕЖИМ 4]

ⓘ Департаментите се използват за разделяне на оборота по общ признак. В режим “Продажби” е възможно регистриране на директни продажби от департамент с програмирана или свободна цена.

Функционални клавиши:

клавиш	Функция	Обхват <u>ст-ст по подразбиране</u>
	Преминва към следващ, по-голям номер департамент	До номер 9
	Преминва към следващ, по-малък номер департамент	До номер 1
	Задава / показва цена на текущия департамент	<u>0.00</u> до 999999.99
	Задава / показва данъчна група на текущия департамент	Число от 1 до 8, съответно за А, <u>Б</u> , В, Г, Д, Е, Ж или З
	Показва / променя стойността на параметър единична транзакция (автоматично приключва бона в брой при продажба)	Величина <u>НЕ</u> или ДА
	Вход в режим програмиране на име на текущия департамент	До 18 символа По подразбиране: <u>празни</u>
	Забрана за директна продажба на текущия департамент (няма определена данъчна група). За да се разреши отново, е достатъчно да се програмира принадлежност към разрешена данъчна група.	
	Отпечатва информация за текущия департамент - параметър единична транзакция (ЕД.ТР.) се отпечатва само ако е ДА	

Пример: програмиране име и цена на департамент:

Клавишна последователност

Индикация

Избор на режим “Програмиране”.

4

ДЕП. 1 0.00

Вход в подрежим програмиране на департаменти. Текущ е първи департамент.

%+ %+ %+

ДЕП. 4 0.00

Избор на департамент 4.

STL

име : _

8 1 8 0 9 0

БАР_

Вход в режим програмиране на име. Въвеждане на кодовете на символите "Б", "А" и "Р".

⊕
⊖
A

ДЕП. 4 0.00

Потвърждаване на въведеното име.

1 0 . 5 ⊕
⊖
A

ДЕП. 4 10.50

Програмиране на цена 10,50.

QTY

ДЕП. 4 10.50

Отпечатване на програмирания департамент.

2.6. ПРОГРАМИРАНЕ НА АРТИКУЛИ [ПОДРЕЖИМ 5]

i Артикулите се използват за лесно регистриране на продажби на стоки или услуги по зададен номер с програмирана или въведена цена и контролирана складова наличност. Артикулите може да бъдат групирани по департаменти.

Функционални клавиши:

клавиш	Функция / Величина	Обхват ст-ст по подразбиране
%+	Преминава към следващ, по-голям номер артикул	До номер 700 за Zeka S02-E или до номер 100 за Zeka S03-E
%-	Преминава към следващ, по-малък номер артикул	До номер 1
PLU	Задава / показва текущ номер артикул	1 до последния възможен
STL	Вход в режим програмиране на име на текущия артикул	До 18 символа По подразбиране: <u>празни</u>
⊕ ⊖ A	Задава / показва цена на текущия артикул	<u>0.00</u> до 999999.99
VD	Задава / показва данъчна група на текущия артикул	Число от 1 до 8, съответно за А, Б, В, Г, Д, Е, Ж или З

Инструкция за монтаж и експлоатация. Ръководство за потребителя

	Задава / показва номер на департамента , към който принадлежи артикула	0 до 9 (За ДЕП.0 не се отпечатват вторични бонове)
	Задава / показва наличното количество на артикула	0.000 до 999999.99
	Увеличава и показва наличното количество на артикула	0 до 999999.99
	Намалява и показва наличното количество на артикула	0 до наличното за дадения артикул
	Показва / променя стойността на параметър забранена продажба при недостатъчно наличното количество	Величина НЕ или ДА (разрешават се продажби, като наличното количество не се контролира и остава равно на нула)
	Забрана за директна продажба на артикула (няма определена данъчна група). За да се разреши отново е достатъчно да се програмира принадлежност към разрешена данъчна група.	
	Отпечатва информация за текущия артикул	

Пример: *програмиране на име, цена и принадлежност към департамент на артикул:*

Клавишна последователност

Индикация

Избор на режим "Програмиране".

Вход в подрежим програмиране на артикули. Дисплея показва, че текущ е първия артикул.

ИЛИ

Избор на артикул 6.

Касови апарати **Zeka S02-E / Zeka S03-E**

Вход в режим програмиране на име.

Въвеждане на кодовете на символите “Б”, “И”, “Р” и “А”.

Артикул 006

Потвърждаване на въведеното име.

ЦЕНА 3.50

Програмиране на цена 3,50.

Арт006 ДЕП.2

Програмиране на принадлежност към департамент 2.

Артикул 006

Отпечатване на програмирания артикул.

2.7. ПРОГРАМИРАНЕ НА ОПЕРАТОРИ. [ПОДРЕЖИМ 6]

i КА позволява работа на до 9 оператора. По подразбиране КА работи с един оператор с парола “0”. Ако е необходим по-голям брой оператори, то първо трябва да бъде зададен тяхния брой, а след това и имената и паролите им за достъп.

Функционални клавиши:

клавиш	Функция	Обхват ст-ст по подразбиране
	Задаване на брой на операторите	Число от 1 до 9 (при намаляване на броя излишните пароли се изтриват)
%+	Преминава към следващ, по-голям номер оператор	До зададения максимален номер
%-	Преминава към следващ, по-малък номер оператор	До номер 1
	Програмиране на име на оператор	До 12(за Zeka S02-E) и 20 (за Zeka S03-E) символа по подразбиране: <u>празно</u>
	Вход в режим на въвеждане на парола на текущия оператор	До 6 цифри (ако цифрите са по-малко от 6, въвеждането завършва с) по подразбиране за оператор 1: парола:
	Отпечатва имената на програмираните оператори	

2.8. РАБОТА С КОМПЮТЪР В РЕЖИМ НА ПРОГРАМИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ [ПОДРЕЖИМ 7]

i В този режим КА очаква команди по интерфейс. Индикацията при вход в режима е: . Всички клавиши имат смисъл на отказ от режима.

2.9. ТЕСТОВЕ НА КА. ПАРОЛИ ЗА ДОСТЪП [ПОДРЕЖИМ 8]

i В този подрежим е възможно да бъдат проверени функционално отделните модули на КА.

i С натискането на съответния клавиш се стартират следните тестове:

клавиш	Тест	Действие, особености
	тест на серийния интерфейс (компютър)	проверява връзка между приемаща и предаваща линия
	тест на фискалната памет	чете и проверява контролните числа във ФП; отпечатва броя оставащи записи във ФП
	тест на програмната памет	проверява и отпечатва версията на програмното осигуряване на КА
	тест на принтера	отпечатва кодовата таблица на символите
	тест на енергонезависимата памет	проверява и отпечатва типа на монтирания EEPROM
	тест на индикаторите	изписва поседователно всички възможни символи на индикаторите
	тест на клавиатурата	изписва кода на всеки натиснат клавиш (изхода от теста става чрез изключване)

i В този подрежим могат да бъдат променени паролите за достъп до режимите за отчитане и програмиране. Паролите са със задължителна дължина 5 цифри.

Функционални клавиши:

клавиш	Функция	Обхват <u>ст-ст по подразбиране</u>
	Вход в режим програмиране на парола за режим Отчети Z	Задължително 5 цифри <u>11111</u>
	Вход в режим програмиране на парола за режим Отчети X	Задължително 5 цифри <u>22222</u>
	Вход в режим програмиране на парола за режим Програмиране	Задължително 5 цифри <u>33333</u>

Автоматично възстановяване на паролите по подразбиране

2.10. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ВСИЧКИ ПАРАМЕТРИ НА КА ПО ПОДРАЗБИРАНЕ

Възстановяването е възможно само, ако всички отчети на КА са нулирани и ЕКЛ е разпечатана.

Тази операция не променя записните във ФП данни за въвеждане в експлоатация, стойности на данъчни ставки и формат на числата.

В 8-ми подрежим на програмиране се натиска клавиш , след което клавиши и за потвърждение.

Внимание!!! Операцията е необратима. Всички програмирани параметри и стойности, различни от тези по подразбиране, ще бъдат загубени!

2.11. СВЕРЯВАНЕ НА ДАТА И ЧАС

Сверяване на дата и час се допуска само при нулиран дневен финансов отчет. Не може да бъде сверена дата по-ранна от тази на последния записан отчет във ФП.

При опит за сверяване на дата, по-голяма от текущата с един ден се изисква потвърждение чрез повторно въвеждане.

В основния режим "Програмиране" се натиска клавиш , след което се въвежда датата във формат ДД-ММ-ГГ и се потвърждава с . Въвеждат се само последните две цифри от годината. При коректно въведена дата се преминава към въвеждане на час. Часа се въвежда във формат ЧЧ-ММ и се потвърждава с . Новите дата и час се отпечатват.

3. РЕЖИМ “ПРОДАЖБИ”

i В този режим се регистрират продажбите и се натрупва оборота на КА.

3.1. ДОСТЪП ДО РЕЖИМА. ФУНКЦИОНАЛНИ КЛАВИШИ

Пример: вход в режим “Продажби” с парола с една или с шест цифри:

Клавишна последователност

Индикация

ПРОДАЖБИ _ _ _ _ _

Избор на режим “Продажби”.

ПРОДАЖБИ _ _ _ _ _

Въвеждане на парола “0”.

Оператор 1

За момент се индицира номера на оператора.

0.00

КА е в режим “Продажби”.

ПРОДАЖБИ _ _ _ _ _

Изход от режима на текущия оператор.

ПРОДАЖБИ _ _ _ _ _

Въвеждане на парола “123456”.

Оператор 3

За момент се индицира номера на оператора.

0.00

КА е в режим “Продажби”.

Функционални клавиши:

клавиш	Функция клавиш	Функция число клавиш
	Изчистване на грешка	
	1) Първо натискане - Изчисляване и печат на междинна сума в бона 2) Следващо натискане Преизчисляване и показване на сумата алтернативно във валута и в брой (само при П13 = ДА)	
до	Регистриране на продажба от департамент от 1 до 4 с програмирана цена	Регистриране на продажба от департамент от 1 до 4 със зададена в момента цена

Касови апарати **Zeka S02-E / Zeka S03-E**

 при П21 = ДА	Регистриране на продажба от департамент от 4 до 9 с програмирана цена (следва избор на департамент с число от 4 до 9)	Регистриране на продажба от департамент от 4 до 9 със зададена в момента цена (следва избор на департамент от 4 до 9)
		Регистриране на продажба на зададен номер артикул
	няма	Задаване на продавано количество
	<p>1) КОРЕКЦИЯ “Непосредствен войд”</p> <p>2) указване, че предстои КОРЕКЦИЯ “Дълбок войд”</p> <p>3) Извън клиентски бон издаване на разширена касова бележка - фактура</p>	Въвеждане на свободна цена на артикул
 	<p>1) Регистриране на процентна надбавка / отстъпка с програмиран процент</p> <p>2) след клиентски бон - отпечатване на дубликат</p>	<p>Регистриране на процентна надбавка / отстъпка със зададен в момента процент</p> <p>извън клиентски бон: въвеждане / извеждане на служебни суми</p>
	Плащане на цялата дължима сума в допълнителен вид 1	Плащане на получена сума в допълнителен вид 1
	Плащане на цялата дължима сума в допълнителен вид 2	Плащане на получена сума в допълнителен вид 2
	Плащане на цялата дължима сума “В БРОЙ” или във валута При П13=ДА и показана сума във валута)	Плащане на получена сума “В БРОЙ” или във валута (При П13=ДА и показана сума във валута). Ако сумата е по-голяма от дължимата се изчислява ресто

3.2. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ЗА РАБОТА В РЕЖИМ “ПРОДАЖБИ”. ОГРАНИЧЕНИЯ И ЗАБРАНИ

- С регистрирането на каквато и да е продажба започва издаването на клиентски фискален бон.
- Приключването на клиентски фискален бон става чрез плащане (едно или повече) достатъчно за покриването на натрупаната междинна (дължима) сума.
- След започване на плащане се разрешават единствено други плащания или функция “изчисляване на междинна сума”.
- Плащане в допълнителен вид 1 (по подразбиране КРЕДИТ) може да се извърши единствено за суми ненадвишаващи дължимата.

i Плащане в допълнителен вид 2 (по подразбиране КУПОН) е безрестово – операторът се задължава с цялата въведена сума, без да се изчислява ресто.

i Процентни отстъпки (надбавки) могат да се правят както върху последната продажба, така и върху междинна сума. Във втория случай отстъпката (надбавката) се разпределя върху продажбите, формиращи междинната сума.

i Корекции са възможни само преди приключване на бона (преди започване на плащане).

i При корекция на продажба, върху която е правена отстъпка или надбавка, заедно с продажбата се анулира и направената отстъпка (надбавка).

i Корекция “непосредствен войд” представлява коригиране на последната регистрирана продажба в бона. Тя може да се изпълни многократно, коригирайки последователно в обратен ред всички регистрирани продажби в бона.

i Корекция “дълбок войд” представлява коригиране на коя да е продажба в бона (последна или предишна).

i Продажби, които са част от междинна сума, върху която е правена отстъпка (надбавка) не могат да бъдат коригирани. Следващите могат.

i При приключен или незапочнат клиентски фискален бон могат да бъдат издадени бонове за служебно въведени или изведени суми.

i Дубликат на клиентски фискален бон може да бъде издаден само веднъж веднага след приключването му.

i Вторичните бонове (при програмиран системен параметър П02=ДА) се издават автоматично веднага след клиентския фискален бон.

i Някои функции могат да бъдат програмно забранени чрез съответния системен параметър.

3.3. ПРИМЕРИ - КЛАВИШНА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ

3.3.1. Регистриране на продажби от департамент

Клавишна последователност

Индикация

D4

BAР 10.50

Продажба от ДЕП. 4 с програмирана цена 10,50. Програмираното име се изписва вляво на дисплея.

8 . 8 D1

ДЕП.1 8.80

Продажба от ДЕП. 1 със зададена цена 8.80. При липса на програмирано име се изписва “ДЕП.” и номера на департамента.

(виж също примерен бон 1)

Касови апарати **Zeka S02-E / Zeka S03-E**

Регистриране на продажба от департаменти от 4 до 9 (при П12 = ДА).

Клавишна последователност

Индикация

1 5 D4

Деп 4 - 9

Продажба със зададена цена 15.00. КА очаква избор на департамент.

6

ДЕП. 6 15.00

Продажба от ДЕП. 6 със зададената цена.

(виж също примерен бон 1)

3.3.2. Регистриране на продажби на артикули

Клавишна последователност

Индикация

6 PLU

БИРА 3.50

Продажба на Артикул 6 с програмирана цена 3.50. Програмираното име се изписва вляво на дисплея.

6 . 0 4 VD

ЦЕНА 6.04

Задаване на свободна цена 6.04.

8 9 PLU

AP089 6.04

Продажба на Артикул 89 със зададената цена. При липса на програмирано име се изписва номера на артикула.

(виж също примерен бон 1)

3.3.3. Продажби с умножение

Клавишна последователност

Индикация

5 . 4 3 5 QTU

КОЛ. 5.435

Задаване на количество 5.435.

D4

БАР 57.07

Продажба от ДЕП.4 с програмирана цена 10.50. Дисплея показва резултата от умножението на зададеното количество и програмираната цена.

(виж също примерен бон 1)

3.3.7. Корекция “непосредствен войд”

Клавишна последователност

Индикация

VD

БАР -57.07

Коригиране на последната регистрирана продажба. Сумата е със знак минус.

(виж също примерен бон 1)

3.3.8. Корекция “дълбок войд”

Клавишна последователност

Индикация

КОРЕКЦИЯ

Указване, че следва корекция.

ДЕП.1 -8.80

Повторение на продажбата, която ще се коригира точно по начина, по който е била регистрирана.

(виж също примерен бон 1)

3.3.9. Изчисляване и печат на междинна сума

Клавишна последователност

Индикация

М.СУМА 35.04

Изчисляване и печат на междинна сума 35.04.

(виж също примерен бон 1)

3.3.10. Регистриране на процентни отстъпки и надбавки върху продажба

Клавишна последователност

Индикация

ВАР 10.50

Продажба от ДЕП.4 с програмирана цена.

%НАДБ* 1.05

Процентна надбавка 10% върху последната продажба.

(виж също примерен бон 2)

3.3.11. Регистриране на отстъпки и надбавки върху междинна сума

Процентна отстъпка със зададен процент.

Клавишна последователност

Индикация

М.СУМА 81.55

Изчисляване на междинна сума.

%ОТСТ* 16.31

Процентна отстъпка 20% върху междинната сума.

М.СУМА 65.24

КА автоматично изчислява, отпечатва и показва новата междинна сума.

(виж също примерен бон 2)

3.3.12. Плащане в брой без изчисляване на ресто

Клавишна последователност

Индикация

М. СУМА	35.04
---------	-------

Изчисляване и показване на междинна сума 35,04.

ЛЕВА	35.04
------	-------

Плащане в брой. Дисплея показва общата сума на приключения бон.
(виж също примерен бон 1)

3.3.13. Допълнителни видове плащане. Смесено плащане. Пресмятане на ресто

Клавишна последователност

Индикация

М. СУМА	65.24
---------	-------

Изчисляване и показване на междинна сума 65,24.

КРЕДИТ	20.00
--------	-------

Задаване на получена от клиента сума 20.00 в допълнителен вид плащане 2.

ОСТАТЪК	45.24
---------	-------

КА показва остатъка за плащане.

РЕСТО	4.76
-------	------

Плащане в брой със задаване на получена от клиента сума 50.00. На дисплея остава изчисленото ресто.

(виж също примерен бон 2)

3.3.14. Работа с валута. Преизчисляване на суми. Плащане. Избор на ресто

При програмиран системен параметър П13 ВАЛУТА = ДА, КА променя функционалността си както следва: в бона допълнително се отпечатва общата сума преизчислена във валута и програмирания курс; допуска се преизчисляване и визуализация на изчислена междинна сума във валута; допуска се използването на валута при плащане и при въвеждане / извеждане на суми.

След изчисляване на междинна сума, с последващо натискане на , е възможно преизчисляване и показване на сумата във валута и обратно в брой.

Когато показаната дължима сума е във валута, с клавиш се осъществява плащане в тази валута.

Ако преди това се въведе сума и тя е по-голяма от дължимата се изчислява ресто в брой - клавиш , или във валута - клавиш .

Инструкция за монтаж и експлоатация. Ръководство за потребителя

 Преди да избере вида ресто, операторът може да се откаже от плащането във валута с натискане на всеки друг клавиш.

 Връщане на ресто в брой е възможно само при достатъчна касова наличност на сума за деня.

 При някои стойности на сумите и курса е възможно да се получи разлика от закръгление при пресмятането.

Клавишна последователност

Индикация

M. СУМА 35.04

Индикация и печат на междинна сума 35.04.

EURO 17.92

ЛЕВА 35.04

EURO 17.92

Всяко следващо натискане на клавиша превключва показанието на сумата във валута и обратно в брой. Визуализират се програмираните имена на плащания.

РЕСТО: TTL 3=ВАЛ

Плащане на сума 20.00 във валута. КА очаква избор на вид ресто.

РЕСТО 4.06

Потвърждаване на избрания вид ресто – в брой. Приключване на бона.

(виж също приключване бон 1 и 2, П13 ВАЛУТА = ДА)

3.3.15. Издаване на разширена клиентска бележка (фактура)

 КА има възможност да разпечата разширена касова бележка (тип фактура). Издаденият фискален бон притежава следните допълнителни реквизити: пореден номер (генерира се автоматично от КА в зададен диапазон); данни за клиента (попълват се на ръка върху документа с изключение на идентификационния номер и ЗДДС номера на клиента, които се въвеждат при започване на документа).

 Продажбите се отпечатват подробно, с отделни редове за количество, единична цена и стойност, както при П04=ДА. Задължително се разпечатават данъчните отчисления и нето стойността на сделката, както при П09=ДА.

 За да се издаде фактура е необходимо преди началото на клиентски бон да се натисне клавиш . Следва въвеждане на идентификационен номер и номер от ЗДДС на клиента (програмиране на символи - виж [2.1.5.](#)).

 Отказа от издаването на фактура може да стане с клавиш , преди потвърждаването и на втория номер.

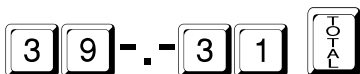
Клавишна последователност

Индикация

Указване че ще се издава фактура. КА очаква въвеждане на идентификационен номер на клиента.

Задължително въвеждане на символите от ЕИК по Булстат на клиента 987654321 и потвърждаване на въведения текст. КА преминава в очакване въвеждането на ЗДДС номер.

Или , когато няма ЗДДС номер

Въвеждане на символите от ЗДДС номера на клиента BG987654321 и потвърждаване на въведения текст. Когато клиента няма ЗДДС номер, потвърждаването следва да се направи без да се въвежда нито един символ.

(виж също примерен бон 3)

 При изчерпване на номерата на фактури от зададения диапазон и след събитие Нулиран RAM е възможно (необходимо) задаването на нов диапазон.

3.3.16. Служебно въвеждане и извеждане на суми

 Тези суми се добавят (изваждат) към касовата наличност общо за КА и за съответния оператор, без да променят реализирания оборот.

Пример:

Клавишна последователност

Индикация

Служебно въвеждане на сума 30.00.

 или

Указване вида на сумата (тип плащане).

(виж също примерен бон 4)

 Използват се клавиши и за съответните допълнителни плащания, клавиш за валута и клавиш за основно плащане "В БРОЙ".

3.4. ПРИМЕРИ – БОНОВЕ

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМА
ЕИК 123456789
ИМЕ НА ОБЕКТА
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
0001 ИВАНОВ
БАР
СУМА*Б 10.50
ДЕП.1
СУМА*Б 8.80
ДЕП.6
СУМА*Б 15.00
БИРА
СУМА*Б 3.50
102
СУМА*Б 6.04
БАР
5.435 X 10.50
СУМА*Б 57.07
КОРЕКЦИЯ
БАР
5.435 X 10.50
СУМА*Б 57.07

КОРЕКЦИЯ
ДЕП.1
СУМА*Б 8.80

М.СУМА 35.04
ОБЩА СУМА...35.04
В БРОЙ.....35.04
0034 04 ПРОДАЖБИ
19-08-2007 15:19
* ФИСКАЛЕН БОН *
ZK123456 50123456

примерен бон 1
18 колонен печат
П04 ПОДР.БОН = НЕ
П09 ДДС В БОН = НЕ
П13 ВАЛУТА = НЕ

М.СУМА 35.04
ОБЩА СУМА...35.04
EURO17.92
В.КУРС: 1.95583
EURO20.00
РЕСТО: В БРОЙ
.....4.06
0034 04 ПРОДАЖБИ
19-08-2007 15:19
* ФИСКАЛЕН БОН *
ZK123456 50123456

приключване бон 1
П13 ВАЛУТА = ДА
Плащане във валута
Ресто В БРОЙ

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК 123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
0001 ИВАНОВ
0001 ИВАНОВ
ДЕП.4 БАР *Б 10.50
НАДБ*Б 10.00% 1.05
006 БИРА
20.000 x 3.50 *Б 70.00
М.СУМА 81.55
ОТСТ*Б 20.00% 16.31
М.СУМА 65.24
ОБЩА СУМА.....65.24
КРЕДИТ20.00
ОСТАТЪК45.24
В БРОЙ50.00
РЕСТО: В БРОЙ4.76
0084 02 ПРОДАЖБИ
19-08-2007 15:29
ФИСКАЛЕН БОН
zk654321 50654321

примерен бон 2
38 колонен печат
П04 ПОДР.БОН = НЕ
П09 ДДС В БОН = НЕ
П13 ВАЛУТА = НЕ

ОБЩА СУМА.....65.24
EURO33.36
ВАЛУТЕН КУРС: 1.95583
КРЕДИТ20.00
ОСТАТЪК45.24
В БРОЙ50.00
РЕСТО: В БРОЙ4.76
0084 02 ПРОДАЖБИ
19-08-2007 15:29
ФИСКАЛЕН БОН
zk654321 50654321

приключване бон 2
П13 ВАЛУТА = ДА
Плащане В БРОЙ

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМА
ЕИК 123456789
ИМЕ НА ОБЕКТА
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
0001 ИВАНОВ
ОРИГИНАЛ
ФАКТУРА
N 0000000004
СОК
КОЛ. 40.000
ЕД. ЦЕНА 3.50
СУМА*Б 140.00
ОБЩА СУМА...140.00
ВСИЧКО.....140.00
ДДС*Б.....23.33
Б=20.00%
НЕТО СТ-СТ..116.67
В БРОЙ.....140.00

ПРОДАВАЧ:

ПОЛУЧАТЕЛ:

КУПУВАЧ:

АДРЕС:

ЕИК 987654321
ЗДДС N:BG987654321

0035 01 ПРОДАЖБИ
19-08-2007 15:31
* ФИСКАЛЕН БОН *
ZK123456 50123456

примерен бон 3
18 колонен печат фактура
автоматично подробен печат
и печат на ДДС в бона
П13 ВАЛУТА = НЕ

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМА
ЕИК 123456789
ИМЕ НА ОБЕКТА
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
0001 ИВАНОВ
СЛУЖ.ВЪВЕДЕНИ:
В БРОЙ.....30.00
0036
19-08-2007 15:19
* СЛУЖЕБЕН БОН *
ZK123456 50123456

примерен бон 4
служебно въведени суми
18 колонен печат

4. ОТЧИТАНЕ НА КАСОВИЯ АПАРАТ

i В отчетите на КА се съдържа информация за всички продажби, движението на паричните средства, движението на стоковите наличности по артикули и т.н. В зависимост от избрания режим се извършва четене и/или нулиране на отчетите на КА.

4.1. ИЗБОР НА РЕЖИМ

 Изборът на режима се осъществява с последователно натискане на клавиш , до появяване на индикация указана по-долу и въвеждане на съответната парола за този режим.

Пример: Избор на режим отчитане и нулиране "Отчети Z"

Клавишна последователност

Индикация

ОТЧЕТИ Z _ _ _ _ _

Отчет Z 4-6 TTL

Дисплеят показва, че КА се намира в режим "Отчети Z" и очаква избор на подрежим.

Пример: Избор на режим контролно четене "Отчети X"

Клавишна последователност

Индикация

ОТЧЕТИ X _ _ _ _ _

Отчет X 4-6 TTL

Дисплеят показва че КА се намира в режим "Отчети X" и очаква избор на подрежим.

 Възможни са шест вида отчети, достъпни с натискането на съответния клавиш:

- дневен финансов отчет (с нулиране и запис във ФП в режим "Отчети Z");
- разпечатване на ЕКЛ (само при **Zeka S03-E**);
- справка налични дневни суми;
- отчет на департаменти;
- отчет на артикули (справки по артикули в режим "Отчети X");
- отчети на оператори (справки по оператори в режим "Отчети X").

4.2. РАЗПЕЧАТВАНЕ НА ЕЛЕКТРОННА КОНТРОЛНА ЛЕНТА (ЕКЛ)

i При **Zeka SO3-E** в режим “Отчети Z”, заедно със стартирането на дневния отчет се разпечатва и ЕКЛ.

i При необходимост (изчерпване обема на ЕКЛ), разпечатването на ЕКЛ може да се извърши самостоятелно с клавиш **[STL]**.

i Съдържанието на буфера на ЕКЛ се разпечатва в самостоятелен “СЛУЖЕБЕН БОН”. В началото на бона се отбелязва номера на ЕКЛ “ЕЛЕКТРОННА КОНТРОЛНА ЛЕНТА XXXX”, а в края текст “ЕКЛ XXXX РАЗПЕЧАТАНА”.

i Всички бонове, буферирани в ЕКЛ се отпечатват в поредността, в която са издадени, без заглавните им редове и с височина на символите $\frac{1}{2}$ от тази на символите на останалите документи.

i **Внимание !!!** Електронните контролни ленти представляват важен документ и следва да бъдат съхранявани по начина и в предвидения от нормативните уредби срок.

4.3. ДНЕВЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ НА КА

i В дневния финансов отчет се отпечатва информация за:

- **брой и стойност**¹⁾ на направени **ОТСТЪПКИ**;
- **брой и стойност**¹⁾ на направени **НАДБАВКИ**;
- **брой и стойност**¹⁾ на направени **КОРЕКЦИИ**;
- **брой и стойност**¹⁾ на **СЛУЖ.ВЪВЕДЕНИ** суми по видовете плащания;
- **брой и стойност**¹⁾ на **СЛУЖ.ИЗВЕДЕНИ** суми по видовете плащания;
- **НАЛИЧНИ суми**¹⁾ по различните видове плащания;
- **валутния курс**⁴⁾;
- **ОБОРОТ, НЕТО СТ-СТ и ДДС** за всяка разрешена данъчна група;
- **Номерата**²⁾ на първата и последната ЕКЛ, включени в отчета;
- **номера**²⁾ на последния издаден документ;
- **ОБЩ ОБОРОТ** от продажбите (за периода от предходния дневен отчет с нулиране и запис във ФП);
- **СУМА ОБОРОТ**³⁾ **СУМА НЕТО СТ-СТ**³⁾ и **СУМА ДДС**³⁾ (за целия период от въвеждане в експлоатация на КА);
- поредния **Н БЛОК ФП**³⁾ под който е записан отчетът във ФП;
- пореден **номер**³⁾ **НУЛИРАНЕ Z**.

¹⁾ отпечатват се само, когато са ненулеви

²⁾ само за **Zeka SO3-E**

³⁾ само при отчет с нулиране и запис във ФП

⁴⁾ само при зададена работа с валута (П13=ДА)

i Когато няма натрупани суми и се стартира такъв отчет, се отпечатва специфичен “нулев дневен отчет”, в който се съдържа само информация за:

- **ОБЩ ОБОРОТ** (0.00);
- **СУМА ОБОРОТ, СУМА НЕТО СТ-СТ и СУМА ДДС** (за целия период от въвеждане в експлоатация на КА);

Касови апарати ZeKa S02-E / ZeKa S03-E

- *порединя* **Н БЛОК ФП** ,под който е записан отчетът във ФП;
- *поредин* **номер** на **НУЛИРАНЕ Z**.

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N  BG123456789

ДНЕВЕН ФИНАНСОВ
ОТСТЪПКИ      1
.....152.00
КОРЕКЦИИ      2
.....71.49
СПУЖ.ИЗВЕДЕНИ  1
В БРОЙ.....23.00
-----
В БРОЙ.....7719.71
КУПОН.....520.00
КРЕДИТ.....1040.21
-----
ДНЕВЕН ОБОРОТ, ДДС
* * * * *
ДДС *А % = 0.00%
ОБОРОТ.....34.17
НЕТО СТ-СТ...34.17
ДДС.....0.00
ДДС *Б % =20.00%
ОБОРОТ.....9268.75
НЕТО СТ-СТ.7723.96
ДДС.....1544.79
ДДС *В % =20.00%
ОБОРОТ.....0.00
НЕТО СТ-СТ...0.00
ДДС.....0.00
ДДС *Г % = 7.00%
ОБОРОТ.....0.00
НЕТО СТ-СТ...0.00
ДДС.....0.00
ОБЩ ОБОРОТ
.....9302.92
* * * * *
СУМА ОБОРОТ
.....55360.92
СУМА НЕТО СТ-СТ
.....48566.46
СУМА ДДС
.....6794.46
* * * * *
Н БЛОК ФП      0015
НУЛИРАНЕ Z     18
0124
19-08-2007    19:31
* ФИСКАЛЕН БОН *
ЗК123456     50123456
    
```

Примерен дневен финансов отчет с нулиране и запис във ФП (18 колони)

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N   BG123456789

ДНЕВЕН ФИНАНСОВ
ОБЩ ОБОРОТ.....0.00
* * * * *
ЕКЛ N от 0011 до 0011
N посл.док. 0091
СУМА ОБОРОТ.....2250.30
СУМА НЕТО СТ-СТ.....1875.25
СУМА ДДС.....375.05
* * * * *
Н БЛОК ФП      0006
НУЛИРАНЕ Z     8
0092
19-08-2007    19:32
ФИСКАЛЕН БОН
    
```

примерен нулев дневен финансов отчет (38 колонен печат)

i **Внимание !!!** Дневните финансови отчети с нулиране и запис във ФП следва да бъдат извършвани всеки ден, през който чрез КА са регистрирани продажби, с цел обобщаване на дневните обороти. Те представляват важен документ и трябва да бъдат съхранявани по начина и в предвидения от нормативните уредби срок.

i Дневния финансов отчет се нулира без потвърждение, а разпечатването му продължава и след прекъсване на захранването.

i С помощта на параметър П23, е възможно заедно с дневния отчет, автоматично да бъде стартиран и **отчет на департаменти**. В този случай той се отпечатва преди дневния, като се нулира без потвърждение, а разпечатването му продължава и след прекъсване на захранването, а самостоятелното му стартиране в режим "Отчети Z" е забранено.

i При **Zeka SO3-E**, работещ с ЕКЛ, при стартиране на дневен отчет с нулиране, автоматично първо се разпечатва съдържанието на текущата ЕКЛ. Когато тя е била разпечатана самостоятелно с клавиш, се отпечатва само дневен финансов отчет с нулиране и запис във ФП.

4.4. СПРАВКА ЗА НАЛИЧНИ ДНЕВНИ СУМИ

i Отпечатва се информация за наличните дневни суми общо за КА. Отчета е чисто справочен. Тези суми се нулират заедно с дневния финансов отчет.

4.5. ОТЧЕТ НА ДЕПАРТАМЕНТИ

Представява отчет на оборотите и продадените количества по десетте департамента на КА.

 От основното меню на режим "Отчети Z" се избира подрежим . Потвърждението за нулиране на отчета по департаменти се извършва с натискането на клавиш . Отказа от нулиране става с натискането на .

i В отчета по департаменти се отпечатва следната информация:

- **началната и крайната дата** на формиране на отчета¹⁾;
- за всеки департамент, за който има натрупване, поотделно:
 - натрупания директно в департамента **ОБОРОТ**²⁾ от съответната данъчна група;
 - **продаденото количество**²⁾ директно от департамента;
 - **натрупаните ОТ АРТИКУЛИ**, принадлежащи към департамента **обороти**²⁾ по различните данъчни групи;
 - общата **СУМА**³⁾ за департамента;
- обща **СУМА** от департаменти за периода;
- **пореден номер**⁴⁾ на нулирането на този вид отчет **ДЕПАРТАМ.=0**.

¹⁾ отпечатват се само, ако отчета е самостоятелен (не е заедно с дневния)

²⁾ отпечатват се само, когато са ненулеви

³⁾ отпечатва се само, ако има повече от един оборот за департамента

⁴⁾ само при отчет с нулиране

4.6. ОТЧЕТ НА АРТИКУЛИ. СПРАВКИ ПО АРТИКУЛИ

4.6.1. Отчет на артикули (X и Z)

Представява отчет на оборотите и продадените количества на всички артикули на КА.

От основното меню на режима се избира подрежим **[5]**. Ако режима е "Отчети Z" отпечатването на отчета започва автоматично.

Потвърждението за нулиране се извършва с натискането на клавиш **[0]**.

Отказа от нулиране става с натискането на **[CL]**.

Ако режима е "Отчети X", отпечатването на отчета започва с клавиш

В отчета по артикули се отпечатва следната информация:

- **началната и крайната дата** на формиране на отчета;
- за всеки артикул, за който има натрупване, поотделно:
 - **натрупания от артикула** **ОБОРОТ**¹⁾ от съответната данъчна група;
 - **продаденото количество**²⁾ от артикула;
- обща **СУМА** от артикули за периода;
- **пореден номер** на нулирането на този вид отчет **АРТИКУЛИ =0**²⁾.

¹⁾отпечатват се само, когато са ненулеви

²⁾само при отчет с нулиране

4.6.2. Справки по артикули (X)

Освен отчетата на артикулите, в режим "Отчети X" могат да се извършат следните справки, достъпни с натискането на следните клавиши:

- **[D1]** артикули, сортирани според принадлежност към департамент;
- **[QTY]** налични количества на артикулите;
- **[PY1]** програмирани артикули (тези, за които са програмирани име и/или цена)

4.7. ОТЧЕТ НА ОПЕРАТОРИТЕ. СПРАВКИ ПО ОПЕРАТОРИ

4.7.1. Отчет на операторите (X и Z)

Представява отчет на задълженията на всички оператори на КА.

От основното меню на режима се избира подрежим **[6]**.

Ако режима е "Отчети Z", се отпечатва отчет за всички оператори, като нулирането му става с потвърждение - клавиш **[0]**, а отказа от нулиране - с **[CL]**.

В "Отчети X", и при работа с повече от 1 оператор, отпечатването на отчет за всички оператори става с клавиш **[OP]**.

i В отчета по оператори се отпечатва следната информация:

- **началната и крайната дата** на формиране на отчета¹⁾;
- за всеки оператор, по отделно:
 - **номер и име** на оператора
 - **брой**¹⁾ на обслужените **КЛИЕНТИ** (издадените клиентски бонове);
 - **брой и стойност**¹⁾ на направени **ОТСТЪПКИ**;
 - **брой и стойност**¹⁾ на направени **НАДБАВКИ**;
 - **брой и стойност**¹⁾ на направени **КОРЕКЦИИ**;
 - **стойност**¹⁾ на сумите **ПОЛУЧЕНИ** от клиенти;
 - **стойност**¹⁾ на сумите **ВЪРНАТИ** на клиенти;
 - **брой и стойност**¹⁾ на **ВЪВЕДЕНИ** суми по видовете плащания;
 - **брой и стойност**¹⁾ на **ИЗВЕДЕНИ** суми по видовете плащания;
 - **НАЛИЧНИ суми** по различните видове плащания;
- **пореден номер**²⁾ на нулирането на този вид отчет **ОПЕРАТОРИ=0**.

¹⁾отпечатват се само, когато са ненулеви

²⁾само при отчет с нулиране

4.7.2. Справки по оператори (X)

В режим "Отчети X" може да се извърши справка за задълженията на всеки един оператор поотделно, с натискане на клавиш 6 и след това клавиша съответстващ на номера на съответния оператор.

4.8. ПРИМЕРНИ ОТЧЕТИ:

Всички показани отчети са с нулиране, 18 колонен печат и извън дневния.

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
ОТЧЕТ ДЕПАРТАМЕНТИ
ОТ 18-08-2007
ДО 19-08-2007
ДЕП.0
    ОТ АРТИКУЛИ:
ОБОРОТ*Б.....17.40
ДЕП.2
ОБОРОТ*Б.....96.00
ПР.КОЛ      12.000
    ОТ АРТИКУЛИ:
ОБОРОТ*А.....14.40
ОБОРОТ*Б.....148.24
СУМА.....258.64
ДЕП.4
КАФЕ
ОБОРОТ*Б.....528.07
ПР.КОЛ      55.435
-----
СУМА          900.11
ДЕПАРТАМ.=0    3
0139
19-08-2007   18:38
* СЛУЖЕБЕН БОН *
ZK123456   50123456
    
```

по департаменти

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
ОТЧЕТ АРТИКУЛИ
ОТ 14-08-2007
ДО 19-08-2007
0006 БИРА
ПР.КОЛ.          3.000
ОБОРОТ*Б.....10.50
    * * * *
1002
ПР.КОЛ.          2.000
ОБОРОТ*Б.....18.50
-----
СУМА          29.00
АРТИКУЛИ =0    2
0139
19-08-2007   18:38
* СЛУЖЕБЕН БОН *
ZK123456   50123456
    
```


по артикули


```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N BG123456789
ОТЧЕТ ОПЕРАТОРИ
ОТ 13-08-2007
ДО 19-08-2007
ОП.1 ИВАНОВ
КЛИЕНТИ          2
ОТСТЪПКИ         0
НАДБАВКИ         0
КОРЕКЦИИ         0
ПОЛУЧЕНИ
В БРОЙ.....170.00
КУПОН.....15.00
ВЪРНАТИ
В БРОЙ.....14.00
СЛУЖ.ВЪВЕДЕНИ   1
В БРОЙ.....100.00
СЛУЖ.ИЗВЕДЕНИ   0
-----
НАЛИЧНИ
В БРОЙ.....266.00
КРЕДИТ.....0.00
КУПОН.....0.00
EURO.....0.00
    * * * *
ОП.2 МАРКОВА   0.00
ОПЕРАТОРИ=0    2
0149
19-08-2007   19:08
* СЛУЖЕБЕН БОН *
ZK123456   50123456
    
```


по оператори

5. ОТЧЕТИ НА ФИСКАЛНАТА ПАМЕТ

 Във фискалната памет се съдържа информация за натрупаните обороти по данъчни групи, оформени като блокове с поредни номера и дати. Освен натрупващите блокове във ФП се записват и блокове, отразяващи следните събития: въвеждане в експлоатация; промяна на данъчните ставки; смяна на формата на числата; нулиране на оперативната памет (нулиран RAM); изтриване на ЕКЛ (само за **Zeka SO3-E**).

 В отчетите на ФП оборота от групи от А до Г се отпечатва винаги дори да е нулев. Оборотите от останалите групи се разпечатват само ако в периода, за който е отчета, не са били забранени (за тях е програмирана данъчна ставка).

5.1. ИЗБОР НА РЕЖИМ

 Отчетите на фискалната памет се извършват, в кой да е от режимите “Отчети X” или “Отчети Z”.

5.2. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОТЧЕТИ НА ФП

 Внимание !!! Отчетите на ФП следва да бъдат извършвани ежемесечно и ежегодно с цел обобщаване на дневните отчети. Те представляват важен документ и следва да бъдат съхранявани по начина и в предвидения от нормативните уредби срок.

5.2.1. Отчет на ФП по зададени начална и крайна дата.

 Възможно е разпечатването на **детайлен** или **съкратен** отчет. В първия случай се разпечатва съдържанието на всички блокове от ФП, включени в зададения период, поотделно за всеки блок и общо изчислените суми за периода. Във втория случай се разпечатват само номерата и датите на блоковете от ФП, включени в зададения период, и общо изчислените суми за периода. За КА с ЕКЛ (**Zeka SO3-E**) се отпечатват също и номерата на ЕКЛ включени в периода, както и номера на последния издаден документ.

 Влиза се в основното меню на кой да е режим “Отчети”. Набирането на комбинацията от клавиши   указва, че отчета ще бъде кратък.

Набирането на комбинацията от клавиши   указва, че отчета ще бъде детайлен. Началната дата се набира от цифровите клавиши във формат ДД-ММ-ГГ и се потвърждава с . Крайната дата се набира от цифровите клавиши във формат ДД-ММ-ГГ и се потвърждава с , с което се стартира отчета. Въвеждат се само последните две цифри от годината. КА не допуска въвеждане на дати по-късни от текущата.

Пример: Съкратен отчет на ФП от 01.07.2007 до 31.07.2007

Клавишна последователност

Индикация

Отчет X 4-6 TTL

1 1 STL

OT 05-08-07

Избор на съкратен отчет по дати. КА очаква въвеждане на начална дата, като вдясно е датата на последния дневен отчет записан във ФП.

0 1 0 7 0 7

01-07-2007

Въвеждане на начална дата 01.07.2007 година.

QTY

DO 05-08-07

Потвърждаване на въведената начална дата. КА очаква въвеждане на крайна дата.

3 1 0 7 0 7

31-07-2007

Въвеждане на крайна дата 31.07.2007 година.

VD

DO 31-07-07

Потвърждаване на въведената крайна дата и начало на разпечатването на отчета.

Отчет X 4-6 TTL

След разпечатването на отчета, КА се връща в основното меню на отчетния режим.

5.2.2. Отчет на ФП по зададени начален и краен блок

i Възможно е разпечатването на **детайлен** или **съкратен** отчет. В първия случай се разпечатва съдържанието на всички блокове от ФП, включени в зададения интервал, по отделно за всеки блок и общо изчислените суми за периода. Във втория случай се разпечатват само номерата и датите на блоковете от ФП, включени в зададения интервал, и общо изчислените суми за периода. За КА с ЕКЛ (**Zeka S03-E**) се отпечатват също и номерата на ЕКЛ включени в периода, както и номера на последния издаден документ.

Влиза се в основното меню на кой да е режим "Отчети". Набирането на комбинацията от клавиши **1 2 STL** указва, че отчета ще бъде кратък.

Набирането на комбинацията от клавиши **2 STL** указва, че отчета ще бъде детайлен. Началния номер на блок от ФП се набира от цифровите клавиши и

се потвърждава с . Крайния номер на блок от ФП се набира от цифровите клавиши и се потвърждава с , с което се стартира отчета. КА не допуска въвеждане на номер блок по-голям от последния.

Пример: Подробен отчет на ФП от блок 41 до блок 48

Клавишна последователност

Индикация

Отчет X 4-6 TTL

OT N 102

Избор на подробен отчет по номера на блокове. КА очаква въвеждане на начален блок, като в дясно е номера на последния блок от ФП.

41

Въвеждане на начален номер блок 41.

ДО N 102

Потвърждаване на въведения начален номер блок. КА очаква въвеждане на краен номер блок, като в дясно е номера на последния блок от ФП.

48

Въвеждане на краен номер блок 48.

ДО N 48

Потвърждаване на въведения краен номер блок и начало на разпечатването на отчета.

Отчет X 4-6 TTL

След разпечатването на отчета, КА се връща в основното меню на отчетния режим.

5.3. СЛУЖЕБНИ ОТЧЕТИ НА ФП

 Служебните отчети по същество са еднакви със задължителните кратки отчети, като разликата е, че не се отпечатват номерата и датите на блоковете от ФП, а само оборотите и специалните събития. Вида на издадения документ е “СЛУЖЕБЕН БОН”.

 Клавишната последователност за стартиране на отчетите е същата: или   , като вместо клавиш се използва клавиш .

Примерни подробен и кратък отчет на ФП:

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N   BG123456789

ОТЧ.ФИСКАЛНА ПАМЕТ
ВЪВЕДЕНА В ЕКСПЛ.:
09:41   10-08-2007
ОТ      0002
ДО      0003
% ДДС   10-08-2007
A= 0.00  Б= 20.00
V= 20.00  Г= 0.00
ДРОБНИ ЧИСЛА
0002    11-08-2007
ОБОРОТ*А.....0.00
ОБОРОТ*Б.....120.00
ОБОРОТ*В.....0.00
ОБОРОТ*Г.....0.00
ОБЩ ОБОРОТ
.....120.00
0003    12-08-2007
ОБОРОТ*А.....0.00
ОБОРОТ*Б.....0.00
ОБОРОТ*В.....0.00
ОБОРОТ*Г.....0.00
ОБЩ ОБОРОТ
.....0.00
* * * *
С У М А ОБОРОТ, ДДС
ОБОРОТ*А.....0.00
ДДС*А.....0.00
ОБОРОТ*Б.....120.00
ДДС*Б.....20.00
ОБОРОТ*В.....0.00
ДДС*В.....0.00
ОБОРОТ*Г.....0.00
ДДС*Г.....0.00
ОБЩ ОБОРОТ
.....120.00
0825
19-08-2007  19:14
* ФИСКАЛЕН БОН *
ЗК123456  50123456
    
```

примерен подробен отчет на ФП
по блокове (18 колонен печат)

```

ИМЕ НА ФИРМА
АДРЕС НА ФИРМАТА
ЕИК      123456789
ИМЕ НА ОБЕКТ
АДРЕС НА ОБЕКТА
ЗДДС N   BG123456789

ОТЧЕТ ФИСКАЛНА ПАМЕТ
ВЪВЕДЕНА В ЕКСПЛОАТАЦИЯ:
09:41   10-08-2007
от 11-08-2007 до 18-08-2007
% ДДС   10-08-2007
A= 0.00  Б= 20.00
V= 20.00  Г= 0.00
ДРОБНИ ЧИСЛА

0002    11-08-2007
0003    12-08-2007
0004    17-08-2007
0005    18-08-2007


* * * * *
СУМА ОБОРОТ, ДДС
оборот*А.....0.00
ДДС*А.....0.00
оборот*Б.....1378.00
ДДС*Б.....229.67
оборот*В.....0.00
ДДС*В.....0.00
оборот*Г.....0.00
ДДС*Г.....0.00
- - - - -
ОБЩ ОБОРОТ.....1378.00
* * * * *
ЕКП N от 0019 до 0022
N посл.док. 0119
0145
19-08-2007  19:10
ФИСКАЛЕН БОН
ЗК654321  50654321
    
```


примерен кратък отчет на ФП
по дати (38 колонен печат)

6. АВАРИЙНИ СИТУАЦИИ ПРИ РАБОТА С КА

 КА контролира коректността на данните в оперативната и фискалната си памет.

6.1. ГРЕШКА В ОПЕРАТИВНАТА ПАМЕТ НА КА “НУЛИРАН РАМ”

 В случай на некоректни данни в ОП, на дисплея (и на принтера) се изписва съобщение **ГРЕШКА В ПАМЕТА**, след което КА изчита съдържанието на ФП и подканва оператора да свери текущата дата и час.

 Не може да бъде сверена дата по-ранна от тази на последния отчет, записан във ФП;

 При опит за сверяване на дата по-голяма от текущата с един ден се изисква потвърждение чрез повторно въвеждане.

 На дисплея се извежда датата на последния дневен отчет записан във фискалната памет. Въвежда датата във формат ДД-ММ-ГГ и се потвърждава

с . Въвеждат се само последните две цифри от годината. При коректно въведена дата се преминава към въвеждане на час. Часът се въвежда във формат ЧЧ-ММ и се потвърждава с . Новите дата и час се отпечатват.

 Внимание!!! След нулиране на RAM всички параметри на КА се възстановяват от EEPROM паметта. При неизправна EEPROM памет параметрите се установяват по подразбиране. При необходимост те трябва да бъдат препрограмирани.

 Внимание!!! Когато с КА се издават фактури, след нулиране на RAM и при неизправна EEPROM памет, е необходимо да се препрограмира диапазона от номера за фактура. Този диапазон, както и актуалния номер на фактура се възстановяват от EEPROM паметта.

6.2. ГРЕШКА В ЕКЛ

 В случаите на некоректни данни в ЕКЛ, на дисплея се изписва съобщение **ГРЕШКА В ЕКЛ**, съдържанието на текущата ЕКЛ се изтрива аварийно, брояча на ЕКЛ се установява на 0001, а във ФП се записва блок “Изтрита ЕКЛ”. Оперативната памет на КА се нулира автоматично (виж т.6.1.).

6.3. ГРЕШКИ ВЪВ ФИСКАЛНАТА ПАМЕТ НА КА

В случаите на открита грешка във фискалната памет, на дисплея се индицира съобщение от вида указан по-долу, при което КА е блокиран до намесата на сервизен техник. Таблица с видовете грешки във фискалната памет:

Съобщение на дисплея	Значение
ГРЕШЕН ФАБР. НОМ	Несъответствие на номерата записани във модула ФП с тези в ОП на КА
Фискална грешка1	Грешка при четене на ФП
Фискална грешка2	Грешка при запис във ФП

7. ГРЕШКИ И БЛОКИРОВКИ ПРИ РАБОТА С КА

В процеса на нормална работа с КА са възможни грешки от неправилна манипулация, препълване или други блокировки.

7.1. СЪОБЩЕНИЯ ИЗПИСВАНИ НА ДИСПЛЕЯ НА КА

Съобщение на дисплей	Ситуация	Значение	Начин за отстраняване
ЗАБРАНЕН	продажба на департамент	няма цена или дан. група е забранена	натиснете започнете друга операция
ЗАБРАНЕН	продажба на артикул	няма цена или дан. група е забранена	натиснете започнете друга операция
ЗАБРАНЕН	въвеждане св. цена	определена е работа без свободна цена П15=ДА,	натиснете започнете друга операция
-КОЛИЧЕСТВО	продажба на артикул	наличното количество на артикула е недостатъчно	В режим "Програмиране" задайте ново налично количество за дадения артикул или определете работа без контрол на налично количество
препълване	регистрация в режим "Продажби"	сумата е по-голяма от максимално допустимата	натиснете започнете друга операция
Препълване буфер	регистрация в режим "Продажби"	достигнат е максималния брой регистрации в бона	приключете бона в желанния вид плащане
ГРЕШКА	дълбок войд	опит за корекция на несъществуваща продажба	повторете операцията от начало, като повторите точно продажбата, която ще се коригира
ГРЕШКА	непосредствен войд	изчерпани са всички разрешени за корекция продажби	натиснете започнете друга операция
ВЪВЕДИ СУМА	приключване на сметка	КА очаква задължително въвеждане на сума	приключете бона в желанния вид плащане, като преди това въведете сума
-СУМА	служебно извеждане на суми; връщане на ресто	няма достатъчна налична сума от зададения вид плащане	натиснете започнете друга операция
ПРЕП. Диапазон Ф.	при опит за започване на фактура	изчерпан е диапазона от номера за фактура	В режим "Програмиране" задайте нов диапазон

!ОтчетиZ- STL!	работа в режим "Продажби"	изчерпан е обема на ЕКЛ	разпечатайте ЕКЛ в режим "Отчети Z" с клавиш
!ОтчетиZ - TTL!	работа в режим "Продажби"	препълнена сума в дневен отчет	направете отчета в режим "Отчети Z" с клавиш
!ОтчетиZ 4 !	работа в режим "Продажби"	препълнена сума в отчет департаменти	направете отчета в режим "Отчети Z" с клавиш
!ОтчетиZ 5 !	работа в режим "Продажби"	препълнена сума в отчет артикули	направете отчета в режим "Отчети Z" с клавиш
!ОтчетиZ 6 !	работа в режим "Продажби"	препълнена сума в отчет оператори	направете отчета в режим "Отчети Z" с клавиш
Line Error X	в режим комуникации с компютър	логическа грешка в комуникацията	проверете изправността на интерфейския кабел

7.2. СЪОБЩЕНИЯ ЗА ГРЕШКИ И БЛОКИРОВКИ, ОТПЕЧАТВАНИ НА ПРИНТЕРА

Съобщение на принтера	Значение	Необходими действия
СПАД НА НАПРЕЖЕНИЕ	Пропадане на захранването по време на печат или при отворен клиентски бон	КА е завършил започнатата операция
ВНИМАНИЕ ! СВОБОДНИ ХХ ЗАПИСА !	Остават ХХ броя записи във ФП	Осигурете навременна подмяна на фискалната памет
ФИСКАЛНА ПАМЕТ ЗАПЪЛНЕНА !	Фискалната памет е пълна и е достъпна само за четене. Невъзможно е да бъдат регистрирани повече продажби с КА	Фискалната памет трябва да бъде подменена по нормативно уредения начин
ГРЕШКА В ПАМЕТА	Нулирана оперативна памет RAM	Сверете дата и час; препрограмирайте КА; обърнете се към сервизната организация
ГРЕШКА X ФИСКАЛНА ПАМЕТ	Грешна контролна сума в блок от фискалната памет	Обърнете се към сервизната организация

7.3. БЛОКИРОВКИ ПРИ ПРОГРАМИРАНЕ

i КА не позволява препрограмирането на някой стойности и параметри, преди извършването на отчети с нулиране или изпълнено друго условие. Списъкът на тези стойности и параметри е даден в таблицата:

Промяна на параметър	Необходими условия
П05 (дробни / цели)	Нулирани всички отчети на КА
П13 (работа с валута)	Нулиран дневен финансов
П15 (забранена свободна цена на артикули)	Нулиран отчет артикули
П23(автоматично стартиране на отчет по департаменти заедно с дневния)	Нулирани дневен финансов и отчет по департаменти
Редове за оформление на бона	Нулиран дневен финансов
Данъчни ставки	Нулиран дневен финансов
Плащания	Нулиран дневен финансов
Име и данъчна група на департамент (само за които има оборот)	Нулиран отчет департаменти
Име и данъчна група на артикул (само за които има оборот)	Нулиран отчет артикули
Цена на артикул (за който има оборот) при системен параметър П15=ДА	Нулирани дневен финансов; артикули
Брой на оператори	Нулиран отчет оператори
Диапазон от номера за фактура	Нулиран RAM или изчерпан диапазон или неизползван диапазон
Възстановяване на параметри по подразбиране	Нулирани всички отчети на КА и отпечатана ЕКЛ

